

MÔI TRƯỜNG

VIỆT NAM

Khuyến khích phát triển ngành công nghiệp môi trường

NGÀNH CÔNG NGHIỆP MÔI TRƯỜNG LÀ NGÀNH CÔNG NGHIỆP CUNG CẤP DỊCH VỤ, SẢN PHẨM MÔI TRƯỜNG, KỸ THUẬT CÔNG NGHỆ, THIẾT BỊ PHỤC VỤ YÊU CẦU BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG NHẪM XỬ LÝ, KIỂM SOÁT Ô NHIỄM, KHẮC PHỤC SUY THOẢI, HẠN CHẾ MỨC ĐỘ GIA TĂNG Ô NHIỄM VÀ CẢI THIỆN CHẤT LƯỢNG MÔI TRƯỜNG. THEO ĐÁNH GIÁ NHU CẦU ĐẦU TƯ CHO NGÀNH CÔNG NGHIỆP MÔI TRƯỜNG CỦA VIỆT NAM HIỆN VÀO KHOẢNG GẦN 8 TỶ USD. PHÁT TRIỂN NGÀNH CÔNG NGHIỆP MÔI TRƯỜNG ĐANG ĐƯỢC CHÍNH PHỦ VIỆT NAM VÀ CÁC BỘ, NGÀNH RẤT QUAN TÂM KHUYẾN KHÍCH.

● THANH TÚ

Nhu cầu cho phát triển ngành công nghiệp môi trường của Việt Nam rất lớn

Theo các chuyên gia môi trường, xử lý rác thải ở Việt Nam chủ yếu vẫn là công nghệ chôn lấp (80-85%) nhưng chôn lấp hợp vệ sinh chỉ khoảng 15-20%. Về khí thải công nghiệp, ô nhiễm không khí do khí thải công nghiệp gây ra chủ yếu là bụi, hầu hết vượt giới hạn cho phép. Trong đó, một số nhà máy sản xuất vật liệu xây dựng vượt tiêu chuẩn từ 20 - 435 lần. Bộ Tài nguyên và Môi trường cho biết, nhu cầu đầu tư cho bảo vệ môi trường ở 16 ngành và lĩnh vực kinh tế ở Việt Nam có thể lên tới hơn 7,6 tỷ USD, đang đặt ra những thách thức cũng như cơ hội phát triển ngành công nghiệp môi trường, nhằm cung cấp các công nghệ, thiết bị, dịch vụ, sản phẩm đáp ứng yêu cầu bảo vệ môi trường. Vì vậy, yêu cầu cấp bách

hiện nay là phải phát triển ngành công nghiệp môi trường thành ngành công nghiệp có khả năng cung cấp các công nghệ, thiết bị, dịch vụ, sản phẩm môi trường phục vụ yêu cầu bảo vệ môi trường.

Thúc đẩy phát triển ngành công nghiệp môi trường

Theo đánh giá của Viện Nghiên cứu Chiến lược, Chính

sách công nghiệp Bộ Công Thương, ngành công nghiệp môi trường của Việt Nam đang ở giai đoạn đầu phát triển. Nền công nghiệp môi trường non trẻ này mới đáp ứng khoảng 5% nhu cầu xử lý nước thải đô thị, chế biến khoảng 15% nhu cầu chất thải rắn và 14% lượng chất thải nguy hại. Công nghiệp chế tạo thiết bị công nghệ còn manh mún, quy

mô nhỏ... Ngành công nghiệp môi trường chưa hình thành cơ quan đầu mối phát triển công nghiệp môi trường, thị trường cho công nghệ và dịch vụ môi trường chưa phát triển. Đội ngũ các nhà khoa học và công nghệ môi trường còn yếu và thiếu, đặc biệt là chuyên gia có trình độ cao và kinh nghiệm lâu năm. Cơ chế, chính sách khuyến khích còn chưa đủ mạnh để thu hút đầu tư và phát triển công nghiệp môi trường. Nhận thức của người dân và doanh nghiệp về trách nhiệm bảo vệ môi trường chưa cao. Hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật về bảo vệ môi trường còn chưa đầy đủ, chưa đồng bộ, chế tài xử phạt chưa đủ mạnh...

Thứ trưởng Bộ Công Thương Lê Dương Quang cho biết, thúc đẩy phát triển ngành công nghiệp môi trường trở thành một ngành công nghiệp có khả năng cung cấp các công nghệ, thiết bị, dịch vụ, sản phẩm phục vụ yêu cầu bảo vệ môi trường được coi là một trong những định hướng ưu tiên và yêu cầu cấp bách của Chính phủ trong công cuộc phát triển kinh tế - xã hội Việt Nam theo hướng phát triển bền vững.

Chính sách cho phát triển công nghiệp môi trường bền vững

Trên thực tế, Việt Nam đã có nhiều nỗ lực trong việc xây dựng khung khổ pháp lý phù hợp cho các hoạt động bảo vệ môi trường. Các quy định về đánh giá tác động môi trường, kiểm soát ô nhiễm, xử lý nước thải, quản lý chất thải rắn, chất thải nguy hại, kế hoạch xử lý triệt để cơ sở gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng v.v... ngày càng rõ và cụ thể hơn. Công tác kiểm tra, xử lý vi phạm pháp luật kèm theo các chế tài hành chính, hình sự và các biện pháp bổ sung khác cũng

ngày càng được quan tâm. Việc thực hiện nguyên tắc “người gây ô nhiễm phải trả” thông qua các quy định về thuế, phí, lệ phí môi trường như phí bảo vệ môi trường đối với nước thải, chất thải rắn, khai thác khoáng sản, phí xăng dầu... cơ chế ký quỹ phục hồi môi trường, cơ chế bồi thường thiệt hại cũng dần hình thành và đi vào thực hiện phát triển ngành công nghiệp môi trường.

Đặc biệt là Bộ Công Thương đã xây dựng và trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Đề án Phát triển ngành công nghiệp môi trường Việt Nam đến năm 2015, tầm nhìn đến năm 2025 tại Quyết định số 1030/QĐ-TTg ngày 20/7/2009 nhằm cụ thể các mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp thúc đẩy ngành công nghiệp môi trường của Việt Nam. Sau hơn 4 năm triển khai thực hiện Đề án, các kết quả từ các Dự án thành phần của Đề án đang từng bước góp phần hoàn thiện những định hướng phát triển, khung khổ pháp lý và tổ chức cũng như năng lực nghiên cứu, ứng dụng phát triển công nghiệp môi trường.

Tại Hội thảo Phát triển ngành công nghiệp môi trường do Bộ Công Thương phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường tổ chức mới đây, các đại biểu cho rằng, để thúc đẩy phát triển ngành công nghiệp môi trường, Chính phủ đóng vai trò hết sức quan trọng trong việc ban hành các chính sách, quy định, chương trình dự án phát triển ngành cũng như quyết định trong việc xây dựng hạ tầng cơ sở vật chất, mạng lưới thông tin nhằm thúc đẩy ngành.

Hiện nay, nhu cầu ngành công nghiệp môi trường ở nước ta là rất lớn, trong điều kiện nguồn lực có hạn, hướng ưu tiên trong bước đi đầu tiên được xác định của ngành

công nghiệp môi trường là công nghiệp tái chế chất thải. Chất thải là vấn đề lớn nhất trong các vấn đề môi trường ở các quốc gia. Công nghiệp môi trường phải hướng tới tái chế tất cả chất thải, không chỉ dừng lại ở xử lý hay tiêu hủy thuần túy. Để thực hiện được mục tiêu, hệ thống các chính sách cần phải thay đổi tương ứng.

Ngoài ra, theo ông Nguyễn Huy Hoàn - Phó Vụ trưởng Vụ Khoa học Công nghệ Bộ Công Thương, các cơ quan quản lý nhà nước cần kiện toàn hệ thống tổ chức và nâng cao năng lực của các tổ chức nghiên cứu phát triển ngành công nghiệp môi trường, cơ quan tư vấn, dịch vụ và chuyển giao công nghệ môi trường... Bên cạnh đó, cần xây dựng và triển khai các chương trình khoa học và công nghệ trọng điểm phục vụ bảo vệ môi trường, bao gồm nghiên cứu nắm bắt và làm chủ, hoàn thiện các quy trình phân tích, đánh giá, quan trắc, các công nghệ xử lý ô nhiễm, thiết kế, chế tạo thiết bị. Đẩy mạnh liên kết giữa viện nghiên cứu, trường đại học, các tổ chức tài chính và doanh nghiệp trong hoạt động nghiên cứu khoa học và công nghệ phục vụ bảo vệ môi trường. Nhà nước cũng cần ban hành cơ chế khuyến khích nhập, nghiên cứu, giải mã, làm chủ và phát triển các công nghệ và thiết bị xử lý ô nhiễm đòi hỏi hàm lượng công nghệ cao; hình thành các quỹ mạo hiểm hỗ trợ nghiên cứu ứng dụng công nghệ môi trường; cho phép các tổ chức nghiên cứu của Nhà nước sử dụng kết quả nghiên cứu công nghệ để góp vốn thành lập công ty kinh doanh về môi trường ■